

24 fevral - 2 mart 2022-ci il

Qarabağın görkəmli simaları

AXUNDOVLAR AİLƏSİNİN LAYİQLİ ÖVLADI

İlk dəfədir qəzetimizdə əvvəllər yazılmış bir yazını təkrar dərc edirik. Qəzetimizin 26 aprel – 2 may 2007-ci il nömrəsində “Axundovlar ailəsinin layiqli övladı” başlığı ilə gedən bu yazı professor Kazım Axundovun 85 illiyinə həsr olunmuşdu. Yubiley təbriki ilə yazmağa başladığım bu yazını doğum günüə nəzərdə tutsaq da, ölümündən sonra dərc etməli olduq. İndi o məqaləni bir də oxudum, bir nöqtə də, vergül də dəyişməyə ehtiyac görmürəm... Həmin yazını olduğu kimi təqdim edirik.

Şəcərə

İnsan dünyaya göz açdığı gündən öz doğmalarını görür, gördüyünü götürür. İlk gündən məhəbbət, mehribanlıq, qayğı görürsə, ömrünün axırına qədər bu gözəl keyfiyyətlərin sahibi olur. Elə tərbiyə də ailədən başlayır. “Ot kökü üstə bitir”, - deyib atalarımız. Elə ona görədir ki, çox vaxt oğullar ataların yolunu gedir, onların işini davam etdirir, nəsillər bir-birini əvəz etdikcə, bir ailənin şəcərəsində adlı-sanlı, sayılıb-seçilən insanlar yetişir.

Fərrux Axundovun ailəsi kimi... Söhbətimiz Kazım Fərrux oğlu Axundov haqqında olsa da, bu ailə, bu nəsil barədə oxuculara bəzi məlumatları çatdırmaq istərdik.

“Pravda” qəzetinin 1965-ci il 14 yanvar tarixli sayında oxuyuruq: “Çox-çox illər əvvəl (söhbət XIX əsrin sonundan gedir - red.) Mirhəsən kişi balaca oğlunu görkəmli inqilabçı Nəriman Nərimanovun yanına gətirib deyir: - Oğlum, bu balamı sənə tapşırıram. Qoy oxuyub müəllim olsun, rus dilini öyrənsin. Kəndlərimizdə məktəb açsın, xalqımızı ziyalandırsın. Bu söhbətdən illər keçir. Həmin o uşaq – Fərrux Axundov 1904-cü ildən başlayaraq, 50 il arası kəsil-mədən Azərbaycanın kəndlərində məktəblər açır, xalqı maarifə, tərəqqiyə çağırır. Eyni zamanda, feldşerlik etmiş, kəndlərdə mal-yariya məntəqəsində müdir vəzifəsində işləmiş, pambıqçıları bu ağır fəlakətdən qurtarmağa, qızdırma xəstəliyinin qarşısını almağa böyük əmək sərf etmişdir. On övlad böyütmüşdür. Altı oğul, dörd qız. Hamısı da ali təhsilli. Təsədüfi deyil ki, bu ailənin oğul övladlarının hamısı elmlər doktoru olmuşdur. O, dünyasını dəyişəndən sonra qəhrəman ana Maya xanım bu ailənin ənənələrini davam etdirmiş, övladlarının ataya layiq böyümələri üçün əlindən gələni əsirgəməmişdir”. Belə bir ailədə Fərrux kişinin başladığı işləri davam etdirməmək günah olardı. Atasının peşəsini

ikinci oğlu Kazım sevdi və seçdi. Kazım Fərrux oğlu Axundov 1922-ci il fevral ayının 28-də Şuşada həkim ailəsində anadan olmuşdur. 1935-ci ildə Bakı şəhəri 1 saylı Tibb Texnikumuna daxil olmuş, oranı feldşer kimi bitirmiş, 1946-cı ilə qədər feldşerlik etmişdir. 1946-cı ildə həkim peşəsinə məhəbbəti onu N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutuna gətirmiş, arzusuna çatmış və 1952-ci ildə həmin institutu fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. V.Axundov adına Milli ElmiTədqiqat Tibbi Profilaktika İnstitutunda elmi işçi kimi fəaliyyətə başlayan Kazım Axundov müxtəlif vəzifələrdə işləmiş, 1970-ci ildə “Azərbaycan SSRİ içməli və məişətdə istifadə edilən su mənbələrinin - su ehtiyatlarının sanitar-gigiyenik səciyyəlandırilməsi və onların sanitar mühafizəsi tədbirləri” mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə müdafiə etmişdir. 1972-ci ildə SSRİ Ali Sovetinin fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının “Əməkdar həkimi” fəxri adına layiq görülmüşdür. Apardığı elmi-tədqiqat işlərində əsasən yaşayış məskənlərinin su təchizatının yaxşılaşdırılmasında, əhalinin keyfiyyətli su ilə təchiz edilməsində, yeni su mənbələrinin aşkar edilib öyrənilməsində, su normativlərinin işlənilib hazırlanmasında, suda tətbiq edilən reagentlərin gigiyenası cəhətdən qiymətləndirilməsində, su mənbələrinin sanitar mühafizəsi tədbirlərinin işlənilib hazırlanmasında sanballı elmi-praktik nəticələr əldə etmişdir. 1922-ci ildə professor adı almışdır. Gigiyena elmi sahəsində 10 elmlər namizədi, 5 elmlər doktoru hazırlamışdır. Çoxsaylı elmi-metodiki tövsiyələrin, monoqrafiyaların, ixtiraların, elmi məqalələrin və kitabların müəllifidir. Gənc

həkimlər, tibb işçiləri bu gün də həmin əsərləri oxuyub bəhrələnilirlər.

Çox sadə idi Kazım müəllim. Bu da yəqin ki, böyüklüyündən irəli gəlirdi. Həkim kimi də mehriban və qayğıkeş idi. Təkcə xəstələrə qarşı yox, elə hamıya qarşı.

“Xəstəni sağaldan birinci inam, sonra dava-dərmandır”, - deyiblər. Kazım müəllim söhbətləri, məsləhətləri ilə ümid, inam, şəfa verirdi.

GEÇİKMİŞ TƏBRİK ƏVƏZİ

(və ya Solmaz xanıma müraciət)

Bu yerdə həkim-alimi yubileyi münasibətilə təbrik etməli idik.

Fevralın 28-də 85 yaşı tamam olacaqdı. Materialları da ömür-gün yoldaşı Solmaz xanım redaksiyaya təqdim etmişdi. Sürpriz etmək istəmişdi ad gününə...

Alınmadı, Solmaz bacı!... Alınmadı sürprizimiz. Ömür vəfa etmədi – aciz qaldı qəfil ölümün qarşısında. Yubileyinə ikicə ay qalmış dünyasını dəyişdi Kazım müəllim. Amma elə bilməyin ki, zəhmətiniz hədər getdi. Səliqə ilə, sevə-sevə yığib topladığınız, gətirdiyiniz yazılar, köhnə qəzetlərdən məqalələr bu yazının ərsəyə gəlməsində yardımçımız oldu.

Vaxt gələcək, Axundovlar ailəsinin övladları, gələcək nəsilləri bu qəzetin də saralmış səhifələrini əllərinə alaraq, qoruyub-saxladıkları bu məqaləni öz övladlarına göstərəcək, qəlbləri qürur hissi ilə dolacaq, Kazım müəllimə Allahdan rəhmət diləyəcəklər. Necə ki, indi biz bu yazını oxuyub minlərlə xəstəyə şəfa verən bu gözəl insanı yad edir, ruhu qarşısında baş əyir, sakitcə deyirik: “Allah rəhmət eləsin!”

Bu yazının qəzetimizdə dərcindən 15 il keçib. Zamandan başqa dəyişən Kazım müəllimin arzusunda olduğu doğma Qarabağımızın, böyüyüb başa çatdığı cənnət Şuşamızın yenidən Azərbaycanımıza qovuşmağıdır. Bu xoş günləri Kazım müəllim çox arzulasa da, görə bilmədi. Övladları, ömür-gün yoldaşı Solmaz xanım, nəvə-nəticələri gördü, - bundan gözəl, bundan xoş nə ola bilər 100 illiyinə?! Ruhu şad olsun!

Bu günlərdə Kazım Axundovun 100 illik yubileyini qeyd edəcək ailəsi, dostları, tanışları. Bəlkə də, 100 illik yubileyinin məhz “Şuşa ili”ndə qeyd edilməsinin özü də taleyin qismətidir. Biz də bu gün yüzlərlə xəstəyə şəfa vermiş zəhmətkeş həkimi yad etdik. Əminik ki, professor Kazım Axundov onu tanıyanların, sevnələrin qəlbində daim yaşayacaq!

Yeganə Məmmədova